

Nr 59.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av ett kronan tillhörigt område i Arbrå socken av Gävleborgs län; given Stockholms slott den 29 januari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29 januari 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför:

I en till arméförvaltningens fortifikationsdepartement ställd skrift har hemmansägaren Per Mörk i Norränge, Arbrå, anhållit att få köpa ett av Hälsinge regemente för exercis- och skjutövningar förr i tiden disponerat område av den s. k. Norrängsheden i Norränge by inom Arbrå socken av Gävleborgs län. Såsom stöd för denna anhållan har Mörk anført, dels att nämnda område, som av kronan på sin tid förvärvats för att användas för militärt ändamål, under de senaste 40 åren ej härtill använts, dels ock att området till huvudsaklig del omslötes av Mörks ägande hemman, två öresland Norränge nr 5, litt. H, och att Mörks gårdstomt å hemmanet vore

Bihang till riksdagens protokoll 1926. 1 saml. 48 häft. (Nr 59.)

belägen på endast kort avstånd därifrån. Det område, som Mörk sålunda önskar förvärva, har å en ansökningen bifogad, av extra lantmätaren Mårten Forss år 1923 upprättad karta utmärkts med röd begränsningslinje, och har å kartan tillika antecknats, att området i fråga enligt laga skifteshandlingarna angående Norränge by innehölle i areal 2,9880 hektar.

Chefen för Hälsinge regemente har meddelat, att ifrågavarande område numera icke användes av regementet för övningsändamål.

Uti avgivet yttrande i ärendet har *chefen för sjätte arméfördelningen* anført, att då ifrågavarande markområde sedan lång tid tillbaka icke använts för försvarsändamål och ej heller för framtiden syntes härför erforderligt, arméfördelningschefen funne sig böra tillstyrka, att området av kronan försålles.

Med skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 januari 1926 har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* överlämnat de till ärendet hörande handlingarna samt därvid anført följande.

Av å fortifikationsdepartementet tillgängliga handlingar hade departementet inhämtat, att, för erhållande av plats för exercis- och skjutövningar för Arbrå kompani av Hälsinge regemente, Norränge byamän genom avhandling den 23 augusti 1873 av den i Norränge by liggande Norrängsheden upplåtit, dels till nämnda kompani i utbyte mot annan kompaniet tillhörig mark ett område om 10,12 kvadratrevor, dels ock till Arbrå kommun mot viss köpeskillning försålt 8,66 kvadratrevor, så att, såsom i avhandlingen angåves, »Arbrå kompanis exercisplats med nu medgivna utbyte och de till Arbrå kommun försålda 8,66 kvadratrevor komme att bilda en sammanhängande jämbred och emot Arbrå kyrksjö stötande figur», att lagfart å dessa fång meddelats av Arbrå tingslags häradsrätt den 22 februari 1877, samt att, sedan Arbrå kommun enligt beslut vid kommunalstämma den 9 februari 1879 ått Kungl. Maj:t och kronan utan ersättning överlåtit omförmålda område om 8,66 kvadratrevor, lagfart å detta fång meddelats av nämnda häradsrätt den 16 september 1879.

Överlantmätaren i Gävleborgs län hade på förfrågan upplyst, att den fastighet, som sökanden anhållit att få förvärva, motsvarade en från alla hemman i Norränge by avsondrad lägenhet, benämnd Skjutbanan nr 1, »vilken lagfarits första gången den 14 februari 1877 för Kungl. Maj:t och kronan med en areal av 1,6555 hektar»; att denna lägenhet vid ett den 29 juni 1892 fastställt laga skifte å Norränge by under litt. ap utlagts med en areal av 2,9880 hektar, därav 2,9820 hektar avrösningsjord och 0,006 hektar impedimenter; samt att, såvitt å länets lantmäterikontor förvarade handlingar utvisade, Kungl. Maj:t och kronan fortfarande vore ägare av lägenheten.

Av den till försäljning ifrågasatta fastigheten, vilken i sin helhet innehölle i areal 2,9880 hektar, vore sålunda åtkomst styrkt och lagfart meddelad å 18,78 kvadratrevor eller, förvandlat till nyare ytmått, 1,6555 hektar, därav förvärvats dels 10,12 kvadratrevor från Norränge byamän enligt avhandling den 23 augusti 1873, dels ock 8,66 kvadratrevor från Arbrå kommun enligt kommunalstämmobeslut den 9 februari 1879. Beträffande återstående 1,3325 hektar av fastigheten ville det av förenämnda, utav Norränge byamän utfärdade avhandling, jämförd med vad angående hela fastighetens läge och gränser framginge av i ärendet tillgängliga kartor, synas, som om detta område redan före tiden för berörda avhandlingens tillkomst tillhört Kungl. Maj:t

och kronan. Därjämte vore i ärendet upplyst, att nämnda område vid omförmålta, år 1892 fastställda laga skifte å Norränge by upptagits såsom tillhörande ifrågavarande fastighet, vilken i handlingarna angående skiftet benämndes »Kungl. Hälsinge regementes skjutbana», samt att Kungl. Maj:t och kronan enligt å Gävleborgs läns lantmäterikontor förvarade handlingar alltjämt stode antecknad såsom ägare även till denna del av fastigheten. Det torde sålunda få anses uppenbart, att Kungl. Maj:t och kronan vore ägare till hela fastigheten, ehuru lagfart ej vore beviljad å en del därav.

I en till fortifikationsdepartementet avgiven ämbetspromemoria hade arméförvaltningens domäntjänsteman anmält, att han vid besök å platsen värderat meranämnda lägenhet, varav marken utgjordes av sandmo, beväxt med yngre skog, till 1,000 kronor, därav han beräknade 500 kronor för marken och 500 kronor för därå växande skog, samt att, då annan spekulant till lägenheten, vilken till huvudsaklig del omslöttes av Mörks egendom, än Mörk sannolikt ej torde komma att anmäla sig samt denne förklarat sig villig att såsom köpeskilling för lägenheten erlægga det belopp, 1,000 kronor, vartill domäntjänstemannen värderat densamma, han tillstyrkte, att lägenheten försålles till Mörk för det pris, denne sålunda erbjudit sig att betala därför.

Med anledning härav och då, i anslutning till vad arméfördelningschefen och regementschefen anfört, fastigheten i fråga, vilken sedan mycket lång tid tillbaka ej använts för försvarets räkning, för framtiden ej torde bliva behöflig för vare sig försvars- eller annat statligt ändamål, ansåge fortifikationsdepartementet i likhet med övriga hörda myndigheter lämpligt, att samma fastighet, som ju endast hade ringa värde, snarast möjligt försålles. I fråga om sättet för försäljningen hade departementet, på skäl, som domäntjänstemannen angivit, ej funnit något att erinra mot att fastigheten utan utbudande jämväl till andra eventuella spekulanter såldes till sökanden Mörk eller eventuellt annan ägare av hans hemman, två öresland Norränge nr 5, litt. H, mot av domäntjänstemannen föreslagen köpeskilling av 1,000 kronor. Såsom särskilda köpevillkor torde dock vid köpets avslutande böra stadgas, att köparen skulle ensam ansvara för alla kostnader för eventuell avsöndring av området samt för lagfart å fånet. Tillika syntes böra föreskrivas, att blivande köpeskilling skulle tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

På grund av vad sålunda anförts har fortifikationsdepartementet hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, dels att den från alla hemman i Norränge by i Arbrå socken avsöndrade lägenheten Skjutbanan nr 1 om 2,9880 hektar finge försäljas till hemmansägaren Per Mörk i Norränge, Arbrå, eller eventuellt annan ägare av hans nu ägande hemman, två öresland Norränge nr 5, litt. H, mot en köpeskilling av 1,000 kronor samt på villkor i övrigt, att köparen ensam skulle ansvara för alla kostnader för eventuellt erforderlig avsöndring av lägenheten samt för lagfart å fånet, dels ock att blivande köpeskilling finge tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Såsom av den lämnade redogörelsen torde framgå, synas icke några skäl föreligga för bibehållandet i kronans ägo av ifrågavarande markområde. Vid sådant förhållande och då jag ej har något att erinra mot den föreslagna köpeskillingen, 1,000 kronor, finner jag mig böra tillstyrka fortifikationsdepartementets försäljningsförslag. I överensstämmelse med vad tidigare ägt rum i liknande fall, torde köpeskillingen böra tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Departements
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att förut angivna område, innehållande 2,9880 hektar, må försäljas till hemmansägaren Per Mörk i Norränge, Arbrå, eller eventuell annan ägare av dennes hemman, två öresland Norränge nr 5, litt. H, för en köpeskilling av 1,000 kronor och mot villkor, att köparen vidkännes alla kostnader för eventuellt erforderlig avsöndring av området och för lagfart därá, samt att köpeskillingen må tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Alf Ewerlöf.